

zemědělský zpravodaj

Moderní trendy zemědělství

3

Květen 2019

Zemědělský svaz
České republiky

PUBLICISTIKA

Boj na mnoha frontách

K ZAMYŠLENÍ

*Podpora živočišné
pod drobnohledem*

ANALÝZA

*Výsledky dotazníkového
šetření*

MEZINÁRODNÍ VELETRH PRO ŽIVOČIŠNOU VÝROBU NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

12.-15.5. 2019 VÝSTAVIŠTĚ BRNO

ZAMĚŘENÍ NA ŽIVOČIŠNOU VÝROBU

- krmiva, dietetika
- genetika
- technologie pro chov
- stájové technologie
- manipulační technika
- další zemědělská technika

DOPROVODNÝ PROGRAM

- šampionáty skotu
- včelařská výstava
- prodej farmářských a regionálních potravin
- myslivost
- Středoevropský veterinární kongres

Úvodní slovo

Sucho, řepka, brambory, kůrovec. Náš obor v poslední době zaujímá čelné místo nejen ve zpravodajství, ale i v diskuzích na různých sociálních sítích ale i v hospodách. Možná už je to profesionální deformace, ale přijde mi, že o zemědělství se tolik nemluvílo, jako v poslední době. Už by se dalo s vysokou přesností předpovídat, kdy zase začne polovina národa rozumět českému zemědělství a radit, jak by měli zemědělci hospodařit. U laiků se snažíme o vysvětlování o osvětu. Přeci jen se zemědělstvím a přírodou nepřijdou tak často do kontaktu. A když, tak v určité omezené míře, třeba díky truhlíkům s okrasnými květinami za okny, nebo vlastnictvím deseti čtverečních metrů okrasného trávníku. A zřejmě patří k přirozenosti každého člověka, že vidí třísku v sousedově prstu, ale nevidí trámu ve vlastním oku.

U koho je ale na pováženou předávání informací, jsou odborníci či dokonce samotní aktivní zemědělci. Ideologická zaslepenost je někdy vede k tomu, že neváhají použít manipulativní a někdy dokonce přímo lživé argumenty k tomu, aby poškodili jinou skupinu, o které si myslí, že stojí na opačné straně barikády. Je to mnohdy smutné, že si neuvědomují, že na té barikádě stojí vedle sebe a ve skutečnosti "střílejí sami sebe do zad". Obzvláště to zamrzí u, podle svých slov, sedláků, kteří hospodaří na stovkách hektarů v ekologickém režimu, čerpají nejen dotace na plochu, ale i na ekologické hospodaření a každý krajinný prvek, který vybudují, je štědře zaplacen z veřejných podpor. Ale

veřejnosti prezentují, že zemědělci dostávají dotace na plochu, aniž by museli plnit jakékoli podmínky. A je smutné, když stejnou věc tvrdí akademici, kteří vzdělávají budoucí zemědělské odborníky. Asi to nebudou takoví experti a jejich mateřské vzdělávací ústavy by se měli zamyslet nad dalším angažováním takovýchto znalců.

Abych ale jen nelkal nad nepřízní všelijakých vzezrnálek. Zřejmě demagogie a obviňování zemědělců ze všeobecné zkázy světa dostoupilo pomyslné hranice a na zjevné nesmysly už reaguje i veřejnost,

která má aspoň základní povědomí o přírodních dějích a někdy i zemědělství.

Z mnoha věcí je potěšitelná ještě jedna věc. Zdá se mi, že se i sami zemědělci probouzejí z letargie. A nejde jen o debaty, ale praktické kroky. Příkladem mohou být Dny českého zemědělství. Ukazuje se, že roste počet aktivních hospodářů, kteří už nechtějí být těmi, kdo se před problémy schovávají do své ulity a žehrají na okolí, že jim nerozumí. Že stoupá počet těch, kteří chápou, že partnerem jim může být jen ten, kdo zná naše argumenty, naše podmínky, starosti, ale i radosti. Přiznám se, že jsem při plánování této akce, na rozdíl od našeho předsedy, očekával daleko menší účast. Naše očekávání se ale setkala přibližně uprostřed a v 50 podnicích se ve stejném termínu otevrou brány široké veřejnosti. A za pár let to třeba bude u všech. Veřejnost tak uvidí skutečné zemědělství a demagogům se tak částečně sebere vítr z plachet. Ať chceme nebo nechceme, v současné době více než argumenty rozhodují pocity. A pokud jsou podloženy objektivními informacemi, tak musejí být příjemné.

OBSAH

publicistika

6 Boj na mnoha frontách

11 Přesné zemědělství na veletrhu

ANIMALTECH

12 Pestrá skladba plodin

k zamyšlení

14 Podpora živočišné výroby

pod drobnohledem

analýza

16 Výsledky dotazníkového šetření

právní okénko

23 Příspěvek na penzijní připojištění

23 Vyplacení pachtovného spoluvlastníkům

23 Mzdové tarify

23 Zpráva auditora

Zemědělský zpravodaj

Vydavatel: Zemědělský svaz České republiky, Hybernská 38, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 226 211 000

e-mail: info@zscr.cz

www.zscr.cz

Odpovědný redaktor: ing. Vladimír Pícha

Tel.: +420 603 532 136

e-mail: picha@zscr.cz

Souběžně probíhá:

www.animaltech.cz

Zemědělská expozice v Brně

ZSČR zve děti a laickou veřejnost na naučně zábavný program o zemědělství na Národní výstavu hospodářských zvířat, která se uskuteční ve dnech 12. až 15. května 2019 na výstavišti v Brně.

V rámci projektu Zemědělství žije! podpořeného Ministerstvem zemědělství

přiblíží důležitost celého oboru nejen z pohledu péče o krajinu a hospodářská zvířata. Napříč výstavou připravujeme zajímavou naučnou stezku s deseti staveništi, která přiblíží zemědělství jako důležitější odvětví, a to zejména s ohledem na produkci potravin a potřebu za-

chovat komplexní péči o krajinu.

První stanoviště naleznete u hlavního vstupu v pavilonu P, kde bude připravena expozice masného skotu. Dále se přesunete k dojnému skotu a následně mezi další hospodářské zvířata, jako jsou prasata, ovce, kozy a dozvíte se mnoho zajímavostí ohledně jejich chovu. Pro děti je navíc připraven naučný program.

V pavilonu F vás také bude čekat také stánek Mendelovy univerzity v Brně, na němž se dozvíte informace o zemědělství jako prestižním oboru.

Zpestřením bude také výstava modelů zemědělské techniky a sušených plodin z našich polí. Pro nejmenší bude nachystáno semínkoviště (pískoviště ze semínek).

Na tento den bude pro školy organizovaná komentovaná naučná stezka mezi zvířaty. Naučnou stezkou provedou studenti středních škol SOŠ Tišnov a SZeŠ Poděbrady. Základní školy pro tento den budou mít za seznam žáků vstupné na výstavu zdarma.

Soňa JELÍNKOVÁ

Výrazně více obilí a méně olejnatých semen

I když se očekává, že letošní sklizeň olejnin v Evropské unii bude menší než v roce 2018, produkce obilovin bude znatelně vyšší. Například Evropská unie obchodníků s obilovinami (COCERAL) v současné době předpovídá sklizeň obilovin v EU-28 ve výši 298,5 milionů tun pro rok 2019; to by bylo o 6,5 % více než loni. K tomu by mělo přispět očekávané zvýšení výnosů o 4,7 % na 53,7 q/ha. Kromě toho se očekává rozšíření pěstování o 980 000 ha nebo o 1,8 % na 55,63 milionu ha. U pšenice obecné se předpokládá nadprůměrný nárůst sklizně; COCERAL očekává, že objem sklizený v EU bude ve výši 139,8 milionu tun; to by bylo o téměř 10 % více než v roce 2018 v důsledku výnosů a plochy. Obchod s obilím navíc předpokládá mírně větší produkci kukuřice na zrna: předpokládá se 61,0 mil. tun; to odpovídá nárůstu o 1,2 % ve srovnání s rokem 2018. COCERAL zde očekává expanzi pěstování o 2,2 % na 8,53 milionu ha. Očekává se, že výnos kukuřice na zrna se v průměru sníží o 1 % na 71,5 q/ha. Podle odhadu obchodníků dosáhne objem ječmene v celé EU 59,4 milionu tun, což je o 6,0 % více než v předchozím roce. Očekává se, že produkce žita vzroste o 26,4 % na 8,1 milionu tun. Oproti tomu se předpokládá

snížení sklizně u olejnin. Zde obchod obilím očekává, že se produkce sníží o 5,1 % na 30,8 milionu tun ve srovnání s rokem 2018. Pesimistická prognóza vychází především z očekávaného poklesu produkce řepky o 6,2 % na 18,5 milionu tun. Obchodníci řepkou počítají snížení ploch řepky o 15,1 % na 5,79 mil. ha. Očekává se, že průměrný výnos vzroste z pouhých 28,9 q/ha loni na 31,9 q/ha. S odkazem na letošní sklizeň obilnin se prognózy COCERAL zvyšují téměř ve všech hlavních produkčních zemích v EU, v některých případech dochází k masivnímu nárůstu v důsledku špatných výsledků v roce 2018. Předpokládá se například zvýšení objemu sklizně pro Francii a Německo o asi 9 % na 66,7 milionů tun, resp. o 24 % na 46 milionů tun.

V Polsku by sklizeň obilí ve výši 28,7 milionu tun měla překročit objem roku 2018 nejméně o 2 %. Očekává se, že ve Spojeném království se produkce zvýší přibližně o 10 % na přibližně 23,5 milionů tun. Očekává se, že rumunští zemědělci sklídí z polí podle odhadů bruselských odborníků 21,7 milionu tun, což by bylo zhruba stejné jako v předchozím roce. Naproti tomu se však počítá se snížením produkce obilovin ve Španělsku po velmi dobrém

výsledku z předchozího roku a to o 16 % na 19,45 milionu tun. Také v Maďarsku se předpokládá pokles produkce obilovin o 4 % na 15,5 milionu tun. Prognózy COCERAL pro produkci řepky v roce 2019 jsou méně příznivé než prognózy pro obiloviny. Například očekává, že Německo sníží svou produkci vzhledem ke snížení ploch ve srovnání s předchozím rokem o 14,2 % na pouhých 3,13 milionu tun. Ve srovnání s rekordním objemem v roce 2014 by to znamenalo snížení o polovinu. Výnos by se však měl zvýšit z průměrných 29,8 dt/ha na 36,0 dt/ha. Podle COCERALu je nyní Francie největší producent řepky v EU a očekává se, že francouzští zemědělci v letošním roce sklídí celkem 4,6 milionů tun řepky; to by ovšem bylo o 6,9 % méně než v roce 2018. Pokud jde o sklizeň slunečnice, zastřešující Svazová organizace očekává 9,4 milionu tun po 9,8 milionu tun v předchozím roce. Očekává se, že sklizeň v Rumunsku, největším výrobcí, klesne o 10,4 % na 2,6 milionu tun. U sójových bobů předpokládá obchod mírnější pokles produkce v celé EU a to o 1,7 % na téměř 2,9 milionu tun. Pro Německo se očekává objem sóji 95 000 t; plus 28,4 % oproti roku 2018 je podmíněn především větší plochou. (jír)

Olympiáda pro střední školy

Hned deset soutěží čeká mladé zemědělské talenty na brněnském výstavišti. V rámci Národní výstavy hospodářských zvířat dne 14. května v pavilonu F na BVV. Tuto akci organizuje ZSČR ve spolupráci se Střední školou hospodářskou a lesnickou Frýdlant a dalšími společnostmi.

Studenty čeká nejen vědomostní test a nezáživný výpočet ekonomického příkladu, ale třeba také jízda zručnosti modelem traktoru či oblíbené dojení na čas.

V expozici Zemědělství žije! můžete otestovat svoji zdatnost v dojení, na stánku Výzkumného ústavu živočišné výroby a Národního centra pro genetické zdroje zvířat si otestujete své znalosti v poznávání plemen hospodářských zvířat. U prasat je bude čekat odhad hmotnosti čuníka. Na AF Mendelovy univerzity si vyzkouší zase odhad hmotnosti semen s porovnáním k objemu. Velmi oblíbenou disciplínou je jízda zručnosti traktorem John Deere od Stromu Praha. K této jízdě však řidičák není potřeba. Soutěžit se totiž bude v přesnosti a rychlosti jízdy traktorem na dálkové ovládání.

Cenová dynamika

Ceny zemědělců v ČR během vzrostly během posledních 30 let, zatímco inflace 5,7krát. Ceny placené zemědělským výrobcům se z dlouhodobého hlediska zvyšují velmi mírně a tempo růstu cen zemědělců značně zaostává za zvyšováním inflace i spotřebitelských cen potravin. Minulý rok dokonce ceny zemědělců stagnovaly. Po vstupu ČR do EU se ceny placené zemědělským výrobcům zvýšily cca o 20 %, inflace cca o 36 % a nejvíce vzrostly spotřebitelské ceny potravin a to o 40 %. Nejméně se z cenových okruhů v agrobyznysu zvyšují ceny zemědělců za živočišné výrobky - oproti roku vstupu do EU se zvýšily jen o 3 %.

Za zmínku stojí to, že z doposud publikovaných údajů ČSÚ o cenách je zřejmé, že se v ČR v letošním roce výrazně zvyšuje inflace. Růst inflace a působení proinflačních tlaků - to bylo předmětem kritiky i v dubnové makroekonomické prognóze Ministerstva financí, ve které se míra inflace za r. 2019 predikuje na 2,3 %.

(bur)

A jak vše dopadne? Která zemědělská škola přiveze nejšikovnější studenty? Přijďte podpořit mladé talenty na Národní výstavu hospodářských zvířat. Slavnostní vyhlášení vítězů a předání cen ZSČR ve 14:30.

Soňa JELÍNKOVÁ

Marže obchodníků

ZSČR po řadu let doporučuje, aby Ministerstvo zemědělství ČR ve spolupráci s ČSÚ oficiálně analyzovalo vývoj marží obchodníků u základních potravin. O velkém nepoměru v maržích u jednotlivých článků agrobyznysu v neprospěch zemědělců a o přenášení ekonomického tlaku na zemědělce se dlouhodobě diskutuje také v Bruselu a v zemích Visehradské čtyřky (ČR, Slovensko, Polsko a Maďarsko). Máme-li posoudit výši marží řetězců - musíme provést názornou statistiku. Vstupními veličinami do potenciálního výpočtu jsou ceny zjišťované ČSÚ. Avšak vůle k oficiálním propočtům marží doposud schází. Naše propočty potvrzují, že marže obchodníků s potravinami v dlouhodobém měřítku vzrůstají - po r. 1999 vzrostly téměř 3krát. Marže počínaje rokem 2017 v průměru překračují hranici 40 %.

O velkém vlivu obchodních řetězců jako o nejsilnějším hráči na agrárním trhu se mluví také v souvislosti s podílem na prodáváném množství potravin. Předseda Slovenské zemědělské a potravinářské komory E. Macho v rozhovoru pro TA3 uvedl, že na Slovensku to je 80 %. Za reálný cíl považuje docílit do pěti let snížení tohoto podílu k 50 %. Z toho důvodu se na Slovensku znovu začíná mluvit o založení tzv. Marketingového fondu.

Příslib spolupráce

Argentinský velvyslanec J. E. Robert Alejandro Salafia navštívil na konci dubna AGRODRUŽSTVO vlastníků Puklice v okrese Jihlava, které je dlouholetým členem Zemědělského svazu ČR, územní organizace Jihlava. V minulém desetiletí významně investovalo do zemědělské výroby a rozvoje zemědělství v ČR. Investovalo jak do živočišné výroby tak i do rostlinné výroby. Vybudovalo bioplynovou stanici pro výrobu elektrické energie. V živočišné výrobě se zaměřuje především na výrobu mléka a chov prasat. V rostlinné výrobě produkuje tržní plodiny a sladovnícký ječmen.

Při návštěvě se pan velvyslanec seznámil se zemědělskou výrobou družstva. Byla mu přiblížena právní forma družstev a dověděl se, že i společný družstevní majetek může v budoucnu konkurovat a hospodařit na trhu ostatním společnostem. Při prezentaci družstva byl seznámen i se strukturou a činností Zemědělského svazu České republiky. Pan Salafia byl velice spokojen s návštěvou zemědělského podniku a s formou sdružování členů v Zemědělském svazu ČR. V Argentině existuje také obdobné sdružení zemědělců jako v ČR, však nikoliv v takové míře a provázanosti jako u Zemědělského svazu ČR. Pan velvyslanec plánuje navázat v budoucím období bližší spolupráci se Zemědělským svazem ČR a Argentinskou republikou.

Telegraficky

- Evropská komise v návaznosti na skutečnost, že Evropský parlament přijme svoji pozici k SZP po roce 2020 nejdříve na podzim letošního roku, a že Rada EU bude s přijetím své pozice k SZP čekat na schválení víceletého rozpočtu po roce 2020 (rovněž nejdříve na podzim letošního roku), připravuje pravidla pro přechodné období před zavedením nové SZP. V rámci přechodného období, které by dle prozatímních informací mělo trvat mezi jedním a třemi lety, by měla být dodržována současná pravidla SZP, jen s novým rozpočtem. Podle zástupců Evropské komise by nová pravidla SZP mohla být připravena k implementaci předběžně mezi 01/01/2022 a 01/01/2024.

- Skupina více než sta europoslanců napříč politickými frakcemi požaduje, aby Evropská komise uložila členským státům EU povinnost přijmout zvláštní pravidla pro hodnocení škodlivosti pesticidů pro všechny opylovače. Dle vyjádření belgického europoslance Barta Staese (Zelení) návrh dokumentu EK vylučuje posouzení chronické toxicity a rizik pro skupinu opylovačů, jejichž hodnocení bylo klíčovým faktorem vedoucím k rozhodnutí EK o zákazu použití 3 neornikotinoidů na volném prostranství. Poslanci EP požadují přijetí dokumentu v plném znění tak, aby všechny pesticidy podléhaly testům, zejména s ohledem na toxicitu pro opylovače. Dle vyjádření komisaře pro bezpečnost potravin Vytenis Andriukaitis by plán EK neoslabil ochranu včel, a zahrnoval by testy toxicity specificky pro včely medonosné. Vyloučeno by naopak mělo být hodnocení rizik pesticidů pro divoké včely a larvy, stejně jako pro ostatní opylovače.

Boj na mnoha frontách

Situace v ekonomice zemědělství není jednoduchá – mimocenná úhrada formou dotací je v posledních letech spíše stabilní a významně se zvyšovat nebude a naše hlavní forma úhrady - ceny za řadu rozhodujících komodit - máme nižší než před deseti či dvaceti lety. Míra integrace prvovýrobců do marketingových organizací je slabá. K tomu se potýkáme s velkým zaměstnavatelským problémem, jakým je nedostatek pracovníků a vysoká konkurence na trhu práce. Kvůli nízké nezaměstnanosti na nedostatek kvalifikovaných lidí narážejí firmy nejen v ČR, ale i na Slovensku i v Německu a to prakticky ve všech odvětvích.

Dlouhodobě se zasazujeme o to, aby se rozměr zemědělství v ČR udržel, abychom udrželi komparativní výhody spočívající ve větších zemědělských podnicích a na to dále navazovali. Jako riziko vnímáme pokračování ve více-rychlostní agrární politice unie, ve vytváření nerovných podmínek pro různé podnikatelské formy na trhu, v nastavení degresivity a zastropování podpor, což by se mohlo podílet na likvidaci tuzemské produkce včetně velkých podniků, kde je zastoupena většina živočišné výroby (útoky na větší podniky mohou do budoucna vyvolat další úbytky živočišné výroby i v potravinové soběstačnosti ČR). Požadujeme také zjednodušení pravidel SZP EU včetně dosažení praktických výsledků v omezování rozsáhlé byrokracie, zrušení pokut vyplývajících z následků neúměrné složitosti administrace podpor apod.

Mezinárodní komparace potvrzují, že v úrovni živočišné produkce připadající na jednoho obyvatele jsme propadli na

zhruba polovinu evropského průměru. Např. sousední Německo má oproti nám téměř třikrát vyšší živočišnou produkci na hektar a i po zreformování SZP EU by mělo celkově dostávat více podpor, protože má tu „správnou“, to znamená menší velikost zemědělských podniků.

Z výsledku hospodaření v zemědělství ČR vyplývá, že podnikatelský důchod šetřený v metodice EUROSTATu (Evropský statistický úřad), jak ho po vstupu ČR do EU vykazuje ČSÚ, byl dle souhrnného zemědělského účtu v r. 2010

byl 8 mld. Kč, v letech 2011 a 2012 shodně 16 mld. Kč, v r. 2013 to bylo 17 mld. Kč a v r. 2014 bylo dosaženo maximální úrovně 23 mld. Kč. To doposud nebylo překonáno – podnikatelský důchod v zemědělství zjišťovaný v rámci souhrnného zemědělského účtu ČSÚ za rok 2017 byl po upřesnění ČSÚ 20,6 mld. Kč. Loni to bylo (dle předběžných výsledků) o 4,1 mld. Kč méně, a to 16,5 mld. Kč. Z údajů ČSÚ mj. vyplývá, že vloni v produkci zemědělství, kterou též ČSÚ počítá v metodice SZÚ, naprosto převažovala rostlinná produkce a podíl živočišné činil 38 %. Živočišnou produkci nejvíce ovlivňuje mléko.

Zisk

Z vlastního šetření svazu (dle účetnictví ČR) v r. 2018 zisk v absolutní hodnotě vyšel zhruba na 10 mld. Kč, přičemž v r. 2017 to bylo 12 mld. Kč. Meziroční snížení podnikatelského důchodu dle ČSÚ činilo o 20 % a dle našeho šetření snížení zisku bylo o 17 %. Po přepočtu zisku na hektar v průměru a jen v některých krajích se růst zisku udržel. Někde došlo oproti dlouhodobému průměru ke zhoršení, což se týká v Čechách hlavně krajů Liberecký, Ústecký a na Moravě Olomouckého kraje. Lze konstatovat, že rok 2018 byl z ekonomického hlediska atypický a to zvláště v některých krajích. I ČSÚ upozornil na velké meziroční navýšení nákladů (a to včetně mzdových) v zemědělství. Dle ČSÚ se ceny vstupů do zemědělství meziročně navýšily více než o dvě procenta (shodně jako inflace). Víme, jak roste cena půdy i pachtu, krmitel a prakticky všech materiálových nákladů. Nezaměstnanost je nízká, konkurence v nabídkách na trhu práce

se zvyšuje a lidé požadují vyšší mzdu. Situace došla tak daleko, že na trhu práce scházejí kvalifikovaní pracovníci i ti nekvalifikovaní. V médiích se v souvislosti s uveřejněním loňských mezd objevila řada tvrzení analytiků, že kvůli zvyšujícím se mzdovým nákladům se u nás snižuje ziskovost firem (mj. z tohoto důvodu se očekává, že zvyšování mezd letos bude zpomalovat). Průměrný zisk z našeho šetření v přepočtu na hektar byl cca 2 800 Kč/ha, což je mírné zvýšení oproti dlouhodobému průměru za roky 2004 – 2017 (cca 2 600 Kč/ha), ale bylo toho dosaženo tak, že jen v některých krajích se růst zisku udržel. Jinde došlo oproti dlouhodobému průměru ke zhoršení, což se týká hlavně krajů Liberecký, Ústecký a Olomoucký, které dohromady do šetření poskytly výsledky z 56 podniků. Přitom jediný Středočeský kraj

dal podniků 80 a Plzeňský kraj 57, tam jsou výsledky průkaznější. Šetření svazu je ze statistického hlediska reprezentativní (obsahuje téměř 700 tisíc hektarů, což je 20 % užívané půdy v ČR), přitom nejružnější statistické soubory obsahují zpravidla 10 – 12 % z příslušného souboru vzorků. Nejvíce podniků (okolo 80) a nejvíce půdy (přes 140 tisíc hektarů zemědělské půdy) tradičně do šetření poskytuje Středočeský kraj. Dále Plzeňský kraj a Vysočina (každý do šetření dávají zpravidla 50 a více podniků a přes 80 000 hektarů). 40 a více podniků do šetření vloni daly čtyři kraje: Středočeský, Jihočeský, Plzeňský a Vysočina. 30 a více podniků do šetření daly dva kraje: Pardubický a Královéhradecký. Tam jsou tedy výsledky nejvíce reprezentativní. Souhrnně máme (co do počtu podniků) třetí největší šetřený vzorek za posled-

Zažijte moderní zemědělství na farmách v celé České republice.

Zemědělství žije!

Dny
českého zemědělství

14. - 15. června 2019

Najděte si svoji farmu na

www.zemedelstvizije.cz

ní roky. Výsledek je o to cennější, že Zemědělský svaz ČR je vlastně jediný, kdo výsledek v zemědělství dle národních metodik účetnictví šetří.

Všechny kraje byly v zemědělství v posledních letech ziskové. Je to díky vypláceným dotacím, relativně vysokému objemu tržeb z pěstování obilí a řepky (v pořadí druhé a třetí nejvyšší tržby zemědělských podniků) a současně díky určitému zlepšení ve zpeněžování živočišné produkce (hlavně ve výrobcích z chovu skotu). Obecně lze ale konstatovat, že za dlouhodobého přetlaku dovozu masa a masných výrobků, za dlouhodobě nejnižšího zvyšování cen živočišné produkce z celého agrobyznysu a za situace plošného rozdělování dotací bez zásadního systémového ohledu na živočišnou výrobu – se ŽV přestává vyplácet. Rostlinná výroba se z dlouhodobého hlediska vyznačuje lepším zpeněžením (a to zejména řepka), přináší vyšší zisky, je jednodušší a potřebuje méně pracovních sil. Např. na 5 000 hektarů cca dvacet stálých pracovníků apod. Mohu pochválit, že tomu navzdory většina našich členů včetně vítězů našich soutěží (jako např. TOP ZS ČR) přesto zůstává u kombinované výroby (RV a ŽV).

Lze konstatovat, že průměrná výše zisku v letech 2004 až 2017 byla 2 591 Kč/ha a tuto průměrnou úroveň překročilo pět dlouhodobě nadprůměrných krajů a to Zlínský, Středočeský, Olomoucký, Pardubický a Královéhradecký. Zisk se u nich pohyboval v průměru v podobném řádu od 3 148 do 3 224 Kč/ha. Průměrná úroveň zisku v zemědělství ČR ve výši 2 591 Kč/ha se vloni zvedla na 2 799 Kč/ha. Nadprůměrné výsledky si velmi dobře udržel v první řadě Pardubický kraj, který svůj dlou-

hodobý průměr ve výši 3 154 dokázal vloni zvýšit na 3 945 Kč/ha. Vloni dokázaly navýšit zisk oproti dlouhodobému průměru i kraje: Moravskoslezský, Vysočina, Jihomoravský, Jihočeský i Plzeňský. Ale v některých krajích vloni oproti dlouhodobému průměru došlo ke zhoršení a to konkrétně v krajích: Liberecký a Ústecký, Olomoucký, Zlínský, Středočeský, Královéhradecký. Zajímavé je, že nejlepší výsledky vloni měly kraje dříve s podprůměrnými výsledky a to Vysočina (v šetření bylo 50 podniků) a Jihočeský kraj (v šetření bylo 40 podniků). Nejvyššího zisku přesahujícího 3 900 Kč/ha bylo v r. 2018 dosaženo dle svazového šetření pouze v kraji Pardubickém a na Vysočině. Vysočina jako jediná v republice vloni překonala 4 000 Kč/ha, a tak dosáhla svého jednoho z nejlepších výsledků v historii. K tomu malá poznámka: Vloni jsme na svazové konferenci vyhlásili výsledky naší soutěže TOP ZS ČR a absolutní vítěz byl právě z Vysočiny.

Záporné saldo

Tam, kde se zlepšení nepodařilo, je záporné saldo agrárního zahraničního obchodu. Přitom vývoj agrárního salda patří ke koncentrovaným ukazatelům stavu zemědělství. Průměrné záporné agrární saldo za uplynulých dvacet let do roku 2016 činilo zhruba -25 mld. Kč. Ale za poslední léta došlo ke dramatickému zhoršení. Záporné agrární saldo ze zahraničního obchodu ČR za r. 2017 přesáhlo -30 mld. Kč a za r. 2018 rekordních -40 mld. Kč. Náš agrární export mezi r. 2018 a 2016 se snížil více jak o 15,5 mld. Kč. Vloni se znovu ukázalo, že neuralgickým bodem zůstává, že se nedaří navyšovat agrární export ani zlepšovat strukturu agrárního zahraničního obchodu (navzdory přijaté rozvojové strategii resortu MZe ČR, rozšiřované sítě agrárních diplomatů v řadě zemí světa a dalším opatřením). Mezi hlavní strukturální problémy patří vysoké dovozy živočišných výrobků (masa, masných i mléčných výrobků) a to zvláště masa: Zhruba 60 % záporného agrárního salda ČR je tvořeno vysokým záporným saldem u masa. U této komodity nadále zůstává absolutně nejvyšší záporné saldo ze všech agrárních komoditních skupin (za r. 2018 to bylo více jak -23 mld. Kč). Mírus 23 mld. Kč je vyšší obnos, než jaké bylo celé agrární saldo České republiky např. za r. 2001 (-20 mld. Kč). Masa bylo v r. 2018 do ČR dovezeno za více jak 28 mld. Kč, což je historický rekord. Je to o 14 miliard Kč více, než bylo dovezeno před deseti lety v r. 2008.

Narušená potravinová soběstačnost

Lze konstatovat, že udržování soběstačnosti ani v Evropské unii nepodléhá tzv.

neviditelné ruce trhu. Prakticky všechny vyspělé země i za postupu globalizace dávají přednost relativně výhodným výdajům do koncepčního rozvoje vlastního zemědělství před závislostí na dovozech potravin. Vedle záporného agrárního salda se u nás nepodařilo udělat obrat ve vývoji soběstačnosti: Potravinová soběstačnost byla narušena produkčním útlumem v řadě tradičních odvětví – vepřové a drůbeží maso, brambory, zelenina a ovoce mírného pásma.

Ze Zelené zprávy vyplývá, že soběstačnost se v r. 2017 snížila u vepřového masa na 53 % (pro srovnání: soběstačnost ve vepřovém masu v Nizozemí je 4krát vyšší než v ČR), u drůbežího masa na 75 %, u brambor na 78 % a u čerstvé zeleniny na 36 % - to znamená hluboce pod míru strategické soběstačnosti. Přitom Výbor vlády ČR pro evropské záležitosti v materiálu z r. 2007 ke „Kontrolě zdraví SZP (Health Check)“ zdůraznil zajišťování potravinové bezpečnosti a doporučil udržet strategickou úroveň soběstačnosti základních komodit alespoň na 85 %. Na Slovensku v roce 2018 oficiálně deklarovali, že to je 80 %. Ještě v r. 2005 jsme strategickou úroveň soběstačnosti ve vepřovém masu měli, ale pak už ne. EU jako celek strategickou míru v soběstačnosti ve vepřovém masu v posledních letech na rozdíl od nás zvyšuje a má ji na 110 % (o tom ostatně svědčí i její zvyšující se kladné saldo zahraničního obchodu masem). Soběstačnost v jatečných prasatech v sousedním Německu přesahuje 130 %. Soběstačnost v jatečných prasatech dokázalo navýšit i Rusko a to přes 90 % v r. 2018.

Mléko

Tato komodita byla v r. 2017 i 2018 v tržbách zemědělských podniků v ČR na 1. místě a její zpeněžování má pro zemědělce zásadní význam. Dle Mlékárenského výkazu Mlék 6 – 12 cena byla loni 8,57 Kč/l; tuk 3,86 %, bílkoviny 3,44 %. Vážený průměr EU-28 po přepočtu vloni byl 8,99 Kč/l mléka. Rozdíl ČR oproti váženému průměru EU-28 je zhruba o 0,40 Kč/l a oproti EU-15 o 0,50 Kč/l mléka. V lednu 2019 cena v EU byla po přepočtu 9,28 Kč/l a u nás 9,18 Kč/l. Cena mléka v ČR zareagovala na zvyšování ceny mléka v EU se značným zpožděním. V lednu 2019 se naše ceny zhruba vyrovnaly např. s SRN, Rakouskem, ale je otázkou, jak dlouho se relativně vysoká cena u nás, která je tažena zlepšením kvality mléka, udrží. Mléčná krize v unii doposud není zažehnána a na přelomu 2018/2019 se tam cena zase začala snižovat.

Meziměsíční zvyšování cen mléka se ve velkých mlékárnách unie zpomalovalo, až přešlo do poklesu. Meziročně (2018/2017) u nich pokles ceny činil o více než 3 %. Snížení ceny mléka vloni bylo v USA ještě větší než v EU (USA jsou největším světovým producentem mléka). Ceny mléka v EU-28 se mezi prosincem 2018 a listopadem 2018 se snížily. Totéž se stalo mezi lednem 2019 a prosincem 2018: meziměsíční snížení ceny mléka v průměru unie činilo o více jak procento. Lze předpokládat, že na evropské snižování ceny v brzké době zareagují i mlékárny podnikající na našem území.

Zemědělský svaz prakticky jako jedi-

ný upozorňuje na to, jak se nepříznivě vyvíjejí poměry v zahraničním obchodu mléčnými výrobky. Paradoxní je, že zatímco vývoz mléka je velmi úspěšná zahraničně-obchodní položka v ČR, vývoz mléčných výrobků úspěšný není.

Podívejme se v této souvislosti na hlavní agrární exportní položky, které nám tradičně zachraňují saldo (a bez nich by bylo vysoké záporné agrární saldo ČR ještě vyšší). Na 1. místě je obilí s nejvyšším kladným saldem ze všech agrárních komoditních skupin ve výši téměř 9 mld. Kč (r. 2018). Na 2. místě je právě nezahuštěné mléko (CN 0401), u kterého bylo vloni kladné saldo téměř 8 mld. Kč. Když ze zahraničního obchodu ČR mlékem a mléčnými výrobky odpočteme toto nezahuštěné mléko, pak výsledné saldo je, počínaje rokem 2009, záporné a to se zhoršujícím se trendem.

Největší propad

Ze všech rozhodujících komodit zemědělských podniků v ČR největší propad v tržbách zaznamenala jatečná prasata. Tržby zemědělských podniků z prodeje jatečných prasat byly v posledních letech ve struktuře tržeb zemědělských podniků v ČR na 4. místě (kam poklesly z dřívějšího 1. či 2. místa). Dle našeho odhadu ale 4. místo neudrží a brzy se posunou až na 5. místo (1. mléko; 2. obilí; 3. řepka; 4. skot; 5. prasata). Produkce vepřového masa v r. 1989 činila téměř 600 tisíc tun v jatečné hmotnosti, v r. vstupu do unie to bylo 377 tisíc tun a vloni 211 tisíc tun (což je 35 % z původního stavu z r. 1989). O jatečných prasatech pravidelně hovoříme: ačkoliv patří k rozhodujícím komoditám v ze-

mědělství ČR, situace v tomto odvětví se velmi zhoršuje hned z několika hledisek – klesající produkce, nejhorší vývoj zpeněžování ze všech agrárních komodit, navýšování dovozu i z hlediska klesající soběstačnosti.

Ze Zelené zprávy vyplývá, že podniky právnických osob z hospodářských zvířat chovají 75 % skotu, 90 % dojných krav, 93 % prasat a 93 % drůbeže: Problémy v živočišné výrobě se týkají především podniků právnických osob a většiny členů svazu. Dle FADN je ŽV v podnicích právnických osob oproti podnikům fyzických osob v přepočtu na hektar více jak dvojnásobná. Mezinárodní rozdíly v úrovni živočišné výroby nejsou zanedbatelné a už nemáme, kam ustupovat.

Budoucí SZP

Vyjednávání o SZP se opět rozběhlo na plné obrátky. K návrhům Evropské komise, které spatřily světlo světa 2. 5. 2018, se začal významným způsobem vymezovat Evropský parlament, a to zejména Výbor pro zemědělství a Výbor pro životní prostředí. Aktivita tohoto orgánu do značné míry souvisí i s nadcházejícími volbami, kde se jednotliví europoslanci snaží v předvolebním boji maximálně zviditelňovat a veřejně komunikovat témata, na která veřejnost slyší.

Evropský parlament deklaroval podporu udržení rozpočtu pro reformovanou SZP na stávající úrovni, a podpořil myšlenku, kdy by členské státy měly zvýšit své národní příspěvky do rozpočtu EU na 1,114 % HNP, aby se předešlo deficitu z pera Evropská komise, která navrhuje celkový rozpočet ve výši 1135 miliard € v závazcích (vyjádřeno v cenách z roku 2018) pro období 2021 – 2027. Pro Českou republiku je, dle EK, v běžných cenách pro období 2021 – 2027 vyčleněno 5871,9 milionu € na přímé platby, 49,5 milionu € na opatření na řízení trhu, a 1811,4 milionu € na programy rozvoje venkova, celkově tedy 7732,9 milionu € v běžných cenách. Ve stálých cenách k roku 2018 po započtení inflace ale výsledná alokace finančních prostředků činí 5218,2 milionu € pro přímé platby, 44,0 milionu € pro opatření na řízení trhu, a 1609,7 milionu € na programy rozvoje venkova. Celkem tedy 6871,9 milionu € ve stálých cenách.

Jak ze strany EP, tak ze strany ministrů zemědělství (Rady), zaznívají požadavky na přípravu přechodného období

(cca dvouleté období), které by mělo zajistit plynulejší přechod k reformě SZP. Evropská komise stále tuto myšlenku odmítá.

Bohužel, navzdory maximálnímu lobistickému úsilí konsorcia zemědělských a potravinářských organizací se nedaří v Evropském parlamentu najít shodu nad dobrovolností pro zastropování přímých plateb, ale ani nad řadou dalších aspektů souvisejících s nastavením reformy. Mezi hlavní body indikované ze strany ENVI výboru EP patří následující:

1. Omezování používání pesticidů a antibiotik,
2. Zavedení povinného zastropování ve výši 80 000 EUR (a to bez možnosti odpočtu nákladů na zaměstnání),
3. Režimy pro klima a životní prostředí (tzv. eko-schémat) mimo zastropování.
4. Vymezení min. 30% přímých plateb na tzv. eko-schémat a omezení některých sektorových intervencí.
5. Částka získaná zastropováním prioritně využita na financování eko-schémat, a následně na intervence spadající pod II. pilíř SZP – programy rozvoje venkova, a to prostřednictvím transferu mezi pilíři + redistributivní platbu.
6. ENVI výbor odmítá, aby podpory z 1. pilíře byly vypláceny politikům a státním úředníkům na národní či regionální úrovni a jejich rodinným příslušníkům, pokud mají tyto politici či státní úředníci přímou či nepřímou zodpovědnost za plánování a řízení podpor poskytovaných ze SZP, případně za dozor nad výplatami.
7. Pro zelená opatření (AEKO, EZ, atd.) by měly členské státy vyčlenit minimálně 40 % z obálky pro II. pilíř.
8. ANC platby přesunout z II. do I. pilíře SZP, přičemž členské státy stanoví maximální a minimální částky pro ANC, které nesmí přesáhnout 20 % z alokace.
9. Přesuny mezi pilíři
 - z I. do II. pilíře povolen až do výše 15 %
 - zrušení přesunu z II. do I. pilíře.
10. Zpřísnění pravidel u sektorových intervencí – např. v sektoru vína povoluje pro finanční podporu Unie na informační opatření a propagaci financování nikoli 50 %, ale pouze 20 % způsobitelných výdajů.

Celková roční částka poskytovaná jedinému příjemci prostřednictvím intervencí v sektoru vína max. 200.000 EUR.

11. Podpory vázané na produkci (VCS platby)
 - maximální alokace 10+2 % pro VCS platby + zahrnout do zastropování,
 - VCS platby pro živočišnou produkci by mohly být vypláceny pouze v případě, že podniky dodrží maximální limity intenzity chovu hospodářských zvířat - do 0,7 VDJ,
 - v žádném případě nesmí být podle ENVI Výboru podpory poskytovány na intenzivní živočišnou výrobu,
 - pouze těm zemědělcům, kteří plní požadavky welfare zvířat a životního prostředí nad rámec povinností, a pouze pokud členské státy prokáží, že se jedná o poslední možnost podpory sektoru.

Nadále velkým problémem zůstává posuzování žadatelů z pohledu majetkové propojenosti, což je princip, který dopad výše uvedených nástrojů může dramaticky znásobit.

Společný nákup plynu a elektřiny

Zemědělský svaz ČR již šestým rokem zastřešuje společný nákup energií pro své členy na energetické burze. Uplynulé roky potvrdily, že společný nákup je jednoduchý a efektivní a členové Zemědělského svazu v něm dosahují výhodných cen energií.

V současné době připravujeme společný nákup elektřiny a plynu pro členy ZSČR na roky 2020 a 2021. Dne 1. března 2019 bude tato informace komunikována všem členům Zemědělského svazu ČR prostřednictvím týdenní pošty. Všichni členové ZS, kteří projeví zájem o společný nákup energií, se mohou přihlásit do 15. března 2019.

Celá problematika je na burze natolik standardizována, že umožňuje jednoduchým způsobem dosáhnout odběrateli požadovaného cíle (dodávka elektřiny a plynu od solidního dodavatele za co nejnížší cenu) při úplném respektování technických a obchodních požadavků odběratele a bez zvýšení jeho administrativní zátěže.

Vladimír PÍCHA
Foto Lenka ŠÍMOVÁ

Přesné zemědělství na veletrhu ANIMAL TECH

V polovině května (12.-15.5.) proběhne na brněnském výstavišti veletrh ANIMAL TECH souběžně s Národní výstavou hospodářských zvířat, Národní výstavou myslivosti a Středoevropským veterinárním kongresem.

Na veletrhu najdeme také technologie pro precizní zemědělství, které vystavuje firma AgriTechnika CZ. Jde zejména o NIR zařízení od výrobce Dinamica Generale, které dokážou během několika vteřin vykonat analýzu výživových parametrů krmiv. V nabídce je mobilní NIR analyzátor krmiv AgriNIR, ruční NIR analyzátor krmiv X-NIR, NIR analyzátor krmiv v reálném čase dg precision feeding (použitelný na jakýkoliv typ krmného vozu) a NIR analyzátor výživových parametrů silážní kukuřice použitelný na jakýkoliv typ řezačky. Firma také představí systém na sledování optimální konzistence TMR v míchacím voze, pod názvem Visiomix.

Novinky

Z dalších vystavených novinek pro živočišnou výrobu lze uvést například cisternový návěs NCR 24 od ZVVZ-Even Engineering na přepravu tekutých zemědělských odpadů o objemu 24 m³. Návěs je osazen dvěma nápravami, z nichž jedna je samořiditelná. Bude disponovat ocelovou nádobou opatřenou vnitřním nátěrem, včetně

míchacího a oplachovacího potrubí, osazenou čerpadlem, dokovacím trychtýřem a hydraulicky ovládanými šoupátky.

Jedním z vystavovatelů veletrhu bude i KOVOBEL, výrobní družstvo, které datuje svoji historii už od roku 1966. Tradiční český výrobce systémů pro chov drůbeže nabídne návštěvníkům technologické zařízení pro chov nosnic, konkrétně například voliér s integrovaným hnízdem, snáškové hnízdo, ale také dopravník trusu či silo.

Poradenství pro chovatele

Chovatelům skotu bude k dispozici i poradenství týkající se reprodukce skotu. Přináší jej mj. společnost GGI CZECH, která se zabývá prodejem inseminačních dávek, tvorbou připravných plánů a již zmíněným poradenstvím. S plemenitbou skotu vám poradí i Natural, česká plemennářská firma, která provozuje inseminační stanici býků v Hradištku pod Medníkem. Na stanici má aktuálně 100 plemeníků a nabízí inseminační dávky býků všech dojených plemen - holštýnské, red holštýnské, čes-

ké strakaté, montbeliarde, jersey i brown-swiss a masných plemen, jako např. charolais, aberdeen angus, masný simental, limousine, belgické modrobílé, blonde d'Aquitaine, hereford, piemontese, galloway, sakers, gasconne, shorthorn, highland, waguay a další.

Vše pro koně

Milovníci koní si přijdou na své v pavilonu F, kde je čeká nabitý program ukázek na velkém kolbišti a v kruhové jízdárně. Představí se na 150 koní kolem 20 plemen, klasické i westernové ježdění, jízdní policie, moderní disciplíny extrémně trail, working equitation či koňské pólo a nebudou chybět i spřežení koní včetně starokladrubských z Národního hřebčína Kladruby n. L. Budete si zde moci zakoupit jezdecké potřeby, krmiva pro koně a módu pro westernové i anglické ježdění. Speciálním hostem bude herečka Vanda Hybnerová, která přijede i se svými koňmi.

Výstaviště je otevřeno denně od 9 do 18 hodin, ve středu do 17 hodin. Nejvýhodnější vstupenky jsou v prodeji na webu veletrhu, výhodné vstupné mají také autobusové zájezdy, které mají ve středu dokonce vstup zdarma. Více informací na www.animaltech.cz.

Pestrá skladba plodin

Na polích v současné době kvete řepka a mezi veřejností se oživila spousta mýtů ohledně jejích vlastností, způsobu pěstování a pěstovaného množství. Zemědělský svaz ČR provedl šetření mezi svými členy, kolik vlastně pěstují střední a větší zemědělské podniky na svých polích této plodiny.

Celková výměra loni řepkou osetých ploch činí v ČR 391 tisíc hektarů. To je o přibližně 20 tisíc hektarů méně než v loňském roce. Osevní plocha řepky olejky se dlouhodobě pohybuje na stejné úrovni a letos zaznamenané snížení je v souladu s použitými osevními postupy a s vývojem počasí. Členové Zemědělského svazu hospodaří celkem na 1,1 milionu hektarů zemědělské půdy. Většinou jde o střední a větší zemědělské podniky s kombinovanou zemědělskou výrobou. Tomu odpovídá i osevní postup, který musí zajistit dostatek krmiva pro hospodářská zvířata. Osevní postup typického člena Zemědělského svazu ČR je tvořen 6 – 10 zemědělskými plodinami s vysokým podílem krmných plodin.

Výsledky šetření

Ze šetření ZSČR mezi svými členy vyplynulo, že největší zastoupení v osevním postupu má pšenice s 26 %. Další v pořadí jsou trvalé travní porosty (louky a pastviny) s 16procentním podílem a kukuřice (14 %). „Spolu s pícninami pěstovanými na orné půdě rostou zastoupení plodin určených na produkci objemných krmiv pro skot na téměř 40 procentech zemědělské půdy našich členů,“ řekl na tikové konferenci předseda Zemědělského svazu ČR Ing. Martin Pýcha. „Z našeho šetření ovšem vyplynula i jiná skutečnost. Střední a větší zemědělské podniky obecně využívají širší osevní

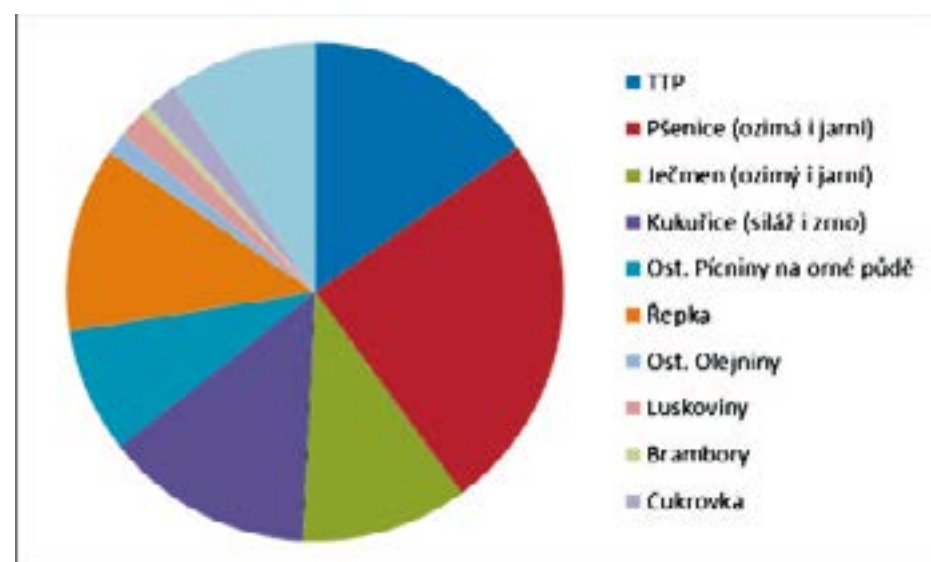
postup. Ten se ještě obohacuje, pokud se podnik věnuje i živočišné výrobě.“ Významnou plodinou pro zemědělce nejen v naší republice je řepka olejka. Na výměře členů Zemědělského svazu se podílí 12,5 %, což se neliší od celorepublikového průměru. „Mezi našimi členy jsou podniky, které mají vyšší zastoupení této užitečné rostliny, ale také podniky, které se jí vůbec nevěnují,“ doplnil Pýcha.

Množství mýtů

Kolem řepky se v posledních letech vyrojila řada mýtů, které ale nemají žádné opodstatnění a vyplývají spíše z neznalosti. Přestože naše země patří k zemím s nejvyšším podílem řepky na celkové výměře (nemá úplně nejvyšší

zastoupení), pěstování řepky nepoškozuje půdu ani krajinu. Naopak. V osevním postupu patří k výrazně zlepšujícím plodinám díky bohatému kořenovému systému a množství organické hmoty, která zůstane na poli po sklizni. Tím se výrazně zlepšuje půdní struktura a omezuje se větrná i vodní eroze. Právě množství organické hmoty a dobré zpeněžení produkce stojí za vyšším podílem v osevním postupu ve srovnání s některými evropskými zeměmi. Bohužel pokles zájmu o české maso a další produkty živočišné výroby vedl ke snížení celkového objemu živočišné výroby a požadavku na vyšší zastoupení krmných plodin. Tento úbytek nahradila právě řepka, která jako jedna z mála zlepšujících plodin zajistila i dostatečnou rentabilitu.

Text a foto Vladimír PÍCHA

Zemědělský svaz ČR, SŠTR Nový Bydžov a ZS Sloveč
REPUBLIKOVÉ FINÁLE STUDENTŮ STŘEDNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL

JÍZDA ZRUČNOSTI 2019

29. KVĚTNA 2019 | MĚSTEC KRÁLOVÉ | 9:00 HODIN

- Soutěž v ovládání traktoru JOHN DEERE s vlekem
- Výstava zemědělské techniky
- Program pro základní školy

Mediální partner

**zemědělský
zpravodaj**

Zemědělství žije!

Podpora živočišné výroby pod drobnohledem

NKÚ prověřil systém řízení a poskytování peněžních prostředků státního rozpočtu a Evropské unie (dále též „EU“) na podpory poskytované do živočišné výroby včetně stanovení strategických cílů a ověřil, zda poskytnuté peněžní prostředky přispívají k dosažení předpokládaných přínosů a účinků. Za tímto účelem posoudil poskytování dotací ze státního rozpočtu (dále též „národní dotace“), Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 (dále jen „PRV 07-13“), Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen „PRV 14-20“), dále přímých plateb a mimořádných podpor směřujících do sektoru živočišné výroby. Zaměřil se na nastavení podmínek těchto podpor, řídicí a kontrolní činnost MZe a SZIF a dále na spolehlivost monitorování a hodnocení dopadů poskytovaných podpor. NKÚ prověřil žádosti o dotace v celkovém objemu 1,2 miliard Kč a provedl kontrolu u tří příjemců dotací.

Podle NKÚ byly prostředky vynaloženy nevhodně, protože i přes jejich zavedení nedošlo k navýšení počtu hospodářských zvířat. Ve svých závěrech sčítají hrušky s jablky a součet vztahují k naprosto nesouvisejícím faktům. Pro zajímavost přetiskujeme znění této zprávy.

Významné nedostatky

Česká republika patří k zemím Evropské unie, které významně dotují živočišnou výrobu. Do tohoto sektoru směřuje velké množství různorodých podpor a dotací s významným finančním objemem. Tyto podpory jsou poskytovány jak z národních, tak z evropských zdrojů.

Významné nedostatky byly kontrolou zjištěny u národních dotací. MZe u nich nastavilo dotační podmínky a kontrolní systém tak, že vykazují řadu zásadních nedostatků, které negativně ovlivňují účelnost a hospodárnost vynakládaných veřejných prostředků. NKÚ zjistil

dílčí nedostatky, shledány funkčními a účinnými. Nedostatky s finančním dopadem byly zjištěny u SZIF v případě neoprávněného poskytnutí dotace příjemci.

Nenaplněné cíle

NKÚ konstatuje, že se MZe nedaří naplňovat strategické cíle, jež si v sektoru živočišné výroby stanovilo. Stav hospodářských zvířat (dojnic a prasat) a míra soběstačnosti ČR v pokrytí spotřeby hovězího i vepřového masa se ke konci roku 2017 oproti roku 2015 snížily, přestože se dotace do živočišné výroby od roku 2012 zvyšují. Nejvyšší procentuální nárůst dotací vykazuje sektor chovu prasat a drůbeže.

Celkové vyhodnocení vyplývá z těchto zjištěných nedostatků:

- Δ Nejsou plněny strategické cíle v sektoru živočišné výroby spočívající

jící např. v navýšení stavu dojnic a prasat. Pět z osmi hodnocených indikativních ukazatelů vykazovalo ke konci roku 2017 pokles oproti roku 2015, přestože mělo dojít k jejich nárůstu.

- Δ Účelem dotací z národního dotačního programu 19.A Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ je podpora zvyšování kvality mléka. NKÚ zjistil, že:

- Dotace směřovaly na úhradu běžných provozních nákladů mlékáren, které dlouhodobě vykazují zisky. Kalkulace nákladů prokazující vypočtené provozní náklady posuzovalo MZe pouze formálně a neověřovalo, zda náklady skutečně souvisely s předmětem podpory.
- MZe stanovilo jeden z hlavních ukazatelů kvality mléka jakosti Q CZ „počet somatických buněk na 1 ml mléka“ v hodnotě, která významně nepřesahuje průměrnou hodnotu u syrového kravského mléka v ČR.
- Žadatelem mohl být i podnik spadající do kategorie velkého podniku. Musel však doložit, že je pro něho podpora nezbytná a má motivační účinek. Žadatelé předkládali nedostatečné podklady, na jejichž základě nemohlo MZe tuto podmínku ověřit. Přesto podporu těmto žadatelům vyplátilo.

- Δ Dotace z národního dotačního programu 8.F Nákazový fond jsou určeny chovatelům prasat a drůbeže na podporu vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských

zvířat. MZe proplácelo tyto dotace na základě faktur s obecně formulovanými předměty plnění, bez bližší specifikace a podrobnějšího popisu a konkrétního vztahu k účelu dotace. Z dokumentace nebylo možné ověřit rozsah činností ani objem provedené práce. MZe tak neposuzovalo účelnost a hospodárnost výdajů.

- Příkladem nevhodnosti je případ příjemce dotace, který obdržel za roky 2015–2017 mj. dotaci na zaplacení odborného dozoru při čištění stájí v celkové výši 3,1 milionu Kč, přičemž jedna hodina dozoru stála 2 600 Kč. Navíc tentýž příjemce zaplatil za stejné období za pronájem čistících dezinfekčních strojů několika násobně více, než by stálo pořízení nových strojů.

- Δ MZe ročně administruje více než dva tisíce žádostí o národní dotace. MZe nenastavilo systém tak, aby bylo schopno zajistit jejich

řádnou administraci a kontrolu. Docházelo tak k případům, kdy byly žadatelům propláceny výdaje, které nebyly doloženy fakturami, nebo byly neuznatelné.

- Δ Při kontrole podmínky počtu ustajovacích míst u projektů PRV 14-20 není ze strany SZIF zachována dostatečná auditní stopa a není zřejmé, zda a jak SZIF tyto kontroly provádí. Od splnění této podmínky se přitom odvíjí výše dotace, kterou žadatel obdrží.

- Δ MZe i SZIF u projektů PRV 07-13 schvalovalo postupy příjemců, kteří rozdělovali investiční zemědělské projekty do více žádostí o dotaci. Rozdělením projektů do více žádostí příjemci dosáhli poskytnutí vyšší dotace.

- Δ Na kontrolním vzorku byly zjištěny tyto skutečnosti:

- Kvůli nedostatečné kontrole žádostí o dotaci ze strany MZe a SZIF bylo u dotačního programu 19.A vyplaceno 23,7 milionů Kč, které neměly být uhrazeny.
- U dvou projektů PRV 07-13 vyplatil SZIF neoprávněně finanční prostředky v celkové výši 16,4 milionů Kč, a dopustil se tak porušení rozpočtové kázně.

- Δ Z analýzy dat ze Zemědělské účetní datové sítě FADN vyplynulo, že Česká republika ve srovnání s členskými zeměmi EU vyplácí nadprůměrné dotace do sektoru živočišné výroby. V roce 2016 došlo oproti roku 2010 ke zvýšení vyplacených dotací ve všech sledovaných výrobních zaměřeních kromě chovu skotu.

Výsledky dotazníkového šetření

Česká technologická platforma pro zemědělství, která je součástí činnosti Zemědělského svazu ČR provedla dotazníkové šetření mezi svými členy. Kompletní výsledky průzkumu přinášíme v následujícím článku.

Co pro Vás bylo největším přínosem?

V obecné rovině v otázkách číslo 1 („Jak hodnotíte přínos vzdělávací akce pro vlastní práci“) a 2 („Co pro Vás bylo největším přínosem“) účastníci velmi pozitivně hodnotili zejména účast odborníků, možnost s nimi konzultovat své problémy a vézt diskuzi. Dále pozitivně hodnotili šíři témat, odbornost, přestup do praxe, velmi pozitivně hodnotili případné návštěvy v provozech a výzkumných zařízeních.

Nejčastější konkrétní odpovědi na otázku „Co pro Vás bylo největším přínosem“:

- Praktické ukázky pokusů, exkurze.
- Možnost porovnání vlastních provozních zkušeností se zkušenostmi podloženými výzkumem.
- Bezpilotní prostředky, práce s nimi a následné zpracování dat.
- Velmi zajímavá a podnětná prezentace ke genomice skotu a její využití i pro obchod se zvířaty.
- Vysoká úroveň odbornosti a dobrý přehled použití ATB, ZnO.
- Obohacení o nové informace v oblasti řešení zdravotních rizik selat.

- Informace na seminářích k chovu prasat kompletně.
- Metody stanovení pesticidů a jejich výsledky, komplexní pohled na problematiku pesticidů, včetně problematiky pesticidů ve vodě.
- Představení pokusů řepky a kukuřice.
- Oblast plevelů a chorob.
- Vliv klimatických změn na druhové spektrum škodlivých organismů.
- Nelze oddělit jednotlivé organizace, které pracují okolo vody, všichni musí spolupracovat.
- Informace o probíhajících výzkumech, pokusech a jejich zavádění do praxe.
- Jednoznačné přesvědčení o výhodách výběrového lesa v době klimatických změn.
- Obohacení a rozšíření informací o problematiku osiva.
- Kvalita a bezpečnost potravin včetně ochrany.
- Praktické doporučení do pěstitelské praxe EZ.
- Zhodnocení využití nových druhů při pěstování.

- Praktické poznatky o využití odpadní biomasy - energetické účely.

Jaký nový poznatek jste na akci získal?

V obecné rovině byly nejlépe hodnoceny praktické ukázky, pokusy, exkurze, nové možnosti produkce pro podniky (tedy technologie a postupy zvyšující ziskovost), přesah výsledků výzkumu do praxe a ty věci, které jsou snadno aplikovatelné v praxi. Dále pak možnost přímé komunikace s odborníky a konzultace s nimi. Velmi dobře bylo hodnoceno zjištění, že výzkum se snaží řešit aktuální a praktická témata, přičemž výsledky takového výzkumu jsou aplikovatelné i pro menší podniky.

Konkrétní nové poznatky zmíněné v dotaznících:

- Získání kontaktů a seznámení se s odborníky z oboru, diskuze s odborníky a možnost konzultace s nimi.
- Nové poznatky v rámci prohlídek pokusů, praktických ukázek a exkurzí.
- Genomika, genotypování.
- Reálné využití družicových snímků – 3D harvest lab, termografie, Photon Systém Instruments.
- Pokusy s herbicidy, účinnost herbi-

- cidů, přípravky, použití herbicidů.
- Regulace plevelů a nové druhy plevelů v různých druzích plodin.
- Rozdíl mezi přínosem exteriéru končetin a indexem zdraví končetin.
- Podklady pro precizní zemědělství.
- Přednáška o kompostech aplikovaných na pole a o odpadovém hospodářství v oblasti BRO a BRKO v hl. m. Praze, praktické kompostování a systémy kompostování.
- Vliv a přínos vápnění, kaly, zelené hnojení.
- Poznatky o výživě rostlin a alternativních způsobech.
- Porovnání různých odrůd řepky, informace k pěstební technologii řepky.
- Ochrana různých plodin (jetelovin, luskovin, máku).
- Netradiční plodiny na našem území.
- Vliv počasí na stav porostů a produkci.
- Aktuální data škůdců kukuřice, obrázková prezentace, grafy výskytu.
- Seznámení se s jednotlivými typy dronů a jejich využitím v zemědělství.
- Rezistence plevelů a invazní rostliny.
- Mastitidy, léčení, diagnóza.
- Pesticidy a rezidua pesticidů ve vodách.
- Obecný přehled funkcí HAMR, informace o hydrologických modelech.
- Historie sucha a hydrologické situace, porovnání v rámci Evropy.
- Vyhodnocení vodních srážek a tendence vodní bilance.
- Kokcidióza, odchov telat, kolostrální imunita, průjemová onemocnění, negativní vliv antibiotik na mikrofloru telat.
- Výživa telat a chyby v ní, mlezivová a mléčná výživa telat, použití automatů ve výživě telat, rozdíly vlivu různých startérů na rozvoj bacheru.
- Vliv ustájení na chov skotu.
- Zákaz používání ZnO.
- Získání informací o funkcích OVALERTu (komplexní řešení na zlepšení reprodukčních ukazatelů stáda skotu).
- Informace o ČTPZ, že vůbec existuje.
- Hnojení, osevní postupy.
- QGIS a práce s ním (geografický informační systém).
- Novinky v oblasti geomap, tvorba

- map, využití mapových podkladů.
- Informace o kvalitě vod, kontakt zemědělců s vodohospodáři, rozšíření přehledu a znalostí o ochraně vod.
- Nové poznatky ve šlechtění skotu.
- Praktické zkušenosti s robotem, informace o robotech v chovu skotu.
- Nepasečné hospodaření v lesích.
- Informace o stimulaci osiv v ekologickém zemědělství.
- Cílené separace z různých plodin.
- Biologická ochrana rostlin.
- Pojmy, orientace v ekologickém zemědělství, výzkumy v ekologickém zemědělství, plodiny, výběr odrůd.
- Možnosti úpravy osiva.
- Přehledně uvedeny přípravky v ekologickém zemědělství a jejich účinky.
- Nové odrůdy zelenin, méně známé druhy zeleniny.
- Informace o bioplynu, biopalivech, výrobě a využití.
- Možnosti výroby kompostů ve vacích, vermikompostování, nové technologie kompostování, nové možnosti zužitkování odpadních produktů.

V jakých oblastech řešíte největší provozní problémy ve svém podniku (kromě legislativy)?

Nejčastěji byly jako problém zmiňovány lidské zdroje, tedy jejich nedostatek a nízká kvalifikace, případně špatná pracovní morálka, dále pak sucho a problémy s ním spojené, obecně také byrokracie a složitá administrativa. Dále byla zmiňována problematika zákonů a nařízení EU zejména týkající se omezení hnojiv, pesticidů apod. a s tím

spojené komplikace a nutnost zavádět stále nové a nové postupy a snižování výnosů. Dalším problémem byly dodavatelsko-odběratelské vztahy, tedy výkupní ceny, špatný přístup na trh apod.

Konkrétní uvedené provozní problémy:

- Personální, nedostatek pracovních sil, nízká kvalifikace.
- Počasí, nedostatek vody, sucho, změna klimatu, závlaha.
- Nemoci zvířat, zdravotní stav zvířat (mastitida, E.coli, průjmy atd.).
- Výživa, krmiva, výroba krmiv, kvalita krmiv, nedostatek krmiv.
- Reprodukce, nízká úroveň reprodukce u skotu.
- Welfare, ustájení.
- Odbyt, dodavatelsko-odběratelské vztahy, výkupní ceny, přístup na trhy.
- Finance, ekonomické problémy, náklady.
- Znečištění vod.
- Zastaralost technologií a vybavení, spolehlivost techniky.
- Hospodaření v lese, špatná koncepce, nutnost změny.
- Hnojení, vápnění, hnojiva, péče o půdu.
- Administrativa a byrokracie.
- Nedostatek pozemků, úbytek půdy, zvyšování pachtovného.
- Zpracování a využití odpadů, řešení, co s odpady.
- Kvalitní osiva.
- Pěstební postupy, vhodnost, nové přístupy.
- Špatné jméno zemědělství, neznalost laiků, fámy, veřejné mínění.
- Půdní eroze.
- Choroby a škůdci.
- Přemnožená zvěř a škodí jí způsobené.

- Pesticidy, aplikace pesticidů.
- Kůrovec.
- Ochrana rostlin.

Uveďte, jakým tématům by se měl výzkum v ČR věnovat

Nejčastěji bylo zmiňováno, že výzkum by se měl u jednotlivých témat zaměřovat zejména na problémy, které tíží podniky v praxi, tedy hlavně aplikovaný výzkum a to takový, jehož výsledky jsou snadno a rychle aplikovatelné do praxe. Hodně často byla zmiňována nutnost výzkumu týkajícího se řešení problému sucha, změny klimatu, výnosů, nových odolných odrůd, ochrany před novými škůdci a nemocemi, udržení úrodnosti půdy, ochrany před erozí, nových ekologických hnojiv a postupů a technologií potřebných k ekologickému a udržitelnému zemědělství. Byla patrně pochopení nutnosti omezit negativní vlivy zemědělství na ekologii, ovšem zároveň frustrace, že se to děje zejména jen nařízením a omezováním zaběhlých a funkčních postupů a těžkým hledáním ekologičtějších alternativ, které ale umožní mít stejné výnosy a ziskovost. Tedy požadavek, aby byl výzkum zaměřen tímto směrem a byly dostupné snadno aplikovatelné technologie a postupy umožňující efektivní využití ekologičtějšího přístupu k zemědělské produkci.

Konkrétní náměty k výzkumu:

- Sucho, změna klimatu, zadržování vody v krajině, suchoodolné plodiny.
- Lesnictví, kůrovec, zdraví lesů, nepasečné lesní hospodářství.
- Zdraví zvířat, choroby zvířat, imunita.
- Reprodukce zvířat.
- Výživa zvířat, krmiva.
- Genetika, genomika, využití.
- Welfare zvířat.
- Problematika ATB, ZnO a jejich náhrady.
- Moderním technologie, automatizace, precizní zemědělství, využití termokamer, dronů, autonomních strojů.
- Ochrana půdy, kvalita půdy, úbytek půdy.
- Eroze, protierozní opatření.
- Ochrana před pesticidy (a jejich metabolity), jejich vliv a ekologické a udržitelné zemědělství.
- Náhrady za zakázané či omezené účinné látky.
- Choroby rostlin, škůdci.
- Plevely, rezistenci plevelů, invazivní druhy.

- Ochrana rostlin, biologická ochrana.
- Osiva, oseední postupy.
- Hnojiva, hnojení, náhrada hnojiv.
- Nové druhy a odrůdy plodin (odolné škůdcům, změnám podnebí apod.).
- Kvalita potravin, potravinová soběstačnost.
- Bioodpad, kompostování, gastroodpad, využití bioodpadů.
- Energetika, obnovitelné zdroje, biopaliva.
- Ekonomika výroby, efektivita.

V následujícím textu jsou uvedena doporučení pro MZe pro další výzkum, která vznikla na základě:

1. dotazníkového šetření mezi zemědělci, zejména na základě odpovědí na otázky „V jakých oblastech řešíte největší provozní problémy ve svém podniku“ a „Uveďte, jakým tématům by se měl výzkum v ČR věnovat“,
2. studia nejnovější literatury,
3. stanovisek odborníků v daných oblastech.

Náměty pro výzkum jsou rozděleny dle pracovních skupin. Kompletní stanoviska odborníků v daných oblastech jsou součástí příloh této zprávy.

PRACOVNÍ SKUPINA ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE

Témata, na která je nutné obrátit pozornost resortního výzkumu v dané oblasti:

- Možnosti snižování negativní energetické bilance na počátku laktace, které vedou ke zvýšení rezistence organismu vůči infekcím.
- Snižování rizika výskytu acidózy

- Metody precizního krmení, precizně vybalancovaná krmná dávka anebo krmení malého množství snadno fermentovatelných karbohydrátů může znamenat významnou redukci skleníkových plynů vznikajících v chovech přežvýkavců.
- Znaky zdraví paznehtů zohlednit v celkových selekčních indexech s dostatečnou ekonomickou vahou.
- Genomické hodnocení zvířat a jeho přínos pro hodnocení skotu v rámci řízení stáda i celých populací skotu.
- Technologie precizního zemědělství.
- Modernizace stájí, využití digitálních technik,
- Testování reprodukčních schopností plemenů:
- Rozvoj genetických metod využitelných ve šlechtění zvířat směřujících k eliminaci některých onemocnění (např. mastitidy)
- Využití biotechnologické metody OPU-IVF u plemenic skotu pro optimalizaci šlechtitelských postupů.
- Individuální načasování inseminace krav vycházející z jejich objektivně detekovaného biologického potenciálu.
- Aplikace automatizovaných a robotických systémů ve vztahu k ekonomice chovu, zdraví a welfare zvířat.
- Ozdravování chovů prasat a nových technologií, které umožní efektivně využít genetický potenciál jednotlivých plemen.
- Podpora výzkumu nových zdrojů bílkovin, které by zlevnily náklady na krmiva pro prasata.

PRACOVNÍ SKUPINA KONTROLA ZDRAVÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Témata, na která je nutné obrátit pozornost resortního výzkumu v dané oblasti:

Průjmová onemocnění telat:

- Vyhodnocení prevalence enteropato-genů u telat v českých stádech mléčného skotu, včetně identifikace rizikových faktorů pro průjmová onemocnění telat.
- Prozkoumání vlivu podávání tepelně ošetřeného mleziva na podporu kolonizace střeva užitečnými bakteriemi a na snížení kolonizace střeva potenciálními patogeny ve vazbě na výskyt průjmů u novorozených telat.
- Prozkoumání náhrady ztráty tekutin a elektrolytů jako jednoho z léčebných opatření u nekomplikovaných průjmů u telat.
- Posouzení kontinuálního zkrmování mléka a mléčných náhražek na výskyt průjmových onemocnění u telat.
- Prozkoumání profylaktického ošetření telat, protože poškození střevní sliznice u telat s průjmovým onemocněním činí následné léčebné intervence neúspěšnými.
- Vývoj a aplikace rychlých diagnostických testů pro detekování původců průjmových onemocnění telat.
- Podpora výzkumu v oblasti přípravků a preparátů pro rehydratační terapii telat při průjmových onemocnění (přípravky nové generace).
- Výzkum nových screeningových metod hodnocení úrovně biosecurity v provozních podmínkách cho-

vů zvířat včetně analýzy zdrojů a cest přenosu patogenů.

- Kontinuální monitoring úrovně biosecurity v provozních podmínkách chovů.
- Výzkum v oblasti managementu mlezivové výživy – studium faktorů ovlivňujících kvalitu mleziva a pasivní transfer imunity.
- Hodnocení skotu v rámci řízení stáda i celých populací skotu.
- Výzkum - národní studie v oblasti odchovu telat, zahrnující oblast managementu, ustájení, výživy a krmení, zdraví apod. (získání dat pro orgány státní správy a specifikace priorit výzkumu v této oblasti).
- Výzkum v oblasti vývoje mlezivových doplňků a náhražek pro mláďata přežvýkavců nové generace.
- Komplexní výzkum respiračních a průjmových onemocnění telat.
- Výzkum v oblasti tekutých diet pro krmení telat.
- Zoohygienické postupy s cílem zmírnit teplotní stres ve vztahu k reprodukci dojníc.
- Separační techniky pro dekontaminaci semene od patogenů různého původu.
- Stanovení spolehlivějších hranic a rozpětí biochemických ukazatelů ve vztahu k predikci patologických stavů zvířat.
- Alternativy k použití antibiotických preparátů.
- Podpora toxikologických studií ve vztahu výživy k reprodukci.

PRACOVNÍ SKUPINA ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA

Témata, na která je nutné obrátit pozornost resortního výzkumu v dané oblasti:

Dálkový průzkumu Země, implementace nových technologií v precizním zemědělství a využití nanotechnologií

- Správná interpretace radarových dat, získávaných z mise Sentinel-1.
- Možnosti využití radarových dat k monitorování vodního stresu rostlin.
- Kombinace informací získaných z družicových dat v optickém a mikrovlnném spektru.
- Validace získaných výsledků dálkového průzkumu Země pomocí pozemních měření v podmínkách ČR.
- Kontrola kvality zemědělských opatření prostředky dálkového průzkumu z bezpilotních a satelitních platform.
- Podpora pěstování C4 plodin včetně zpracovatelské vertikály a marketingu produktů.
- Podpora výzkumu nanotechnologií ve formulaci pesticidů a hnojiv pro zvýšení účinnosti, cílené aplikaci a minimalizaci spotřeby.
- Podpora robotizace rostlinné produkce
- Kontinuální monitoring sucha v rostlinné produkci na úrovni ČR s využitím senzoriky a dálkového průzkumu.
- Rekonstrukce zemědělské krajiny, malých vodních cyklů a neproduktivních pozitivních externalit zemědělství.

Mechanizační prostředky pro údržbu travníkových ploch a okrasných dřevin

- Ekonomické zhodnocení investičních nákladů spojených s obnovou techniky a technologií kompostování.
- Sledování a hodnocení různých tvarů a typů pracovních orgánů drtičů a štepovačů.
- Sledování surovinové skladby komunálních a zahradnických odpadů za účelem zvýšení procenta zkompostovatelných odpadů.
- Ekonomické zhodnocení čtenější potřeby mulčování v porovnání se sečí se sběrem.
- Sledování a hodnocení robotizovaných a autonomních žacích strojů.
- Sledování a hodnocení vývoje nových nízkoúdržbových technologií údržby travnatých ploch.
- Problematika emisních a hlukových limitů provozu motorové techniky, moderní trend elektropohonů.

Mechanizační prostředky pro sklizeň LAKR (Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny) a chemickou ochranu travních porostů

- Pěstování vybraných skupin LAKR v oblastech s omezenými možnostmi závlahy a v podmínkách měnícího se klimatu.
- Pěstování rostlin pro získávání tzv. „zeleného koření“ tj. řezaných a sušených naťových rostlin a bylin.
- Ověření pěstitelských technologií s různými systémy doplňkové závlahy.
- Uplatnění pěstitelských technologií s využitím různých druhů krycích mulčovací materiálů při pěstování LAKR.
- Zpracovatelské technologie produkujících potravinové doplňky s využitím tuzemského sortimentu LAKR.
- Vývoj konstrukcí rosičů s možností rychlé změny dodávky vzduchu.
- Vývoj a ověření systémů pro mapování a ukládání dat z oblasti chemické ochrany porostů pro potřeby precizního zahradnictví.
- Výzkum pokryvnosti listové plochy při chemické ochraně u porostů révy vinné a ovocných výsadeb.

Sklizeň hroznů a degradace půdní struktury ve vinicích

- Stanovení a hodnocení velikosti poutacích sil u moštových odrůd révy vinné v podmínkách ČR.
- Sledování a hodnocení pracovních režimů sklizečů v různých provozních podmínkách.
- Vývoj a hodnocení zachytných zařízení sklizečů umožňujících minimalizaci sklizňových ztrát a optimalizaci sklizňového procesu.
- Řešení problematiky uchování a transportu sklizeného produktu s ohledem na minimalizaci snížení jeho kvality.

- Optimalizace počtu přejezdů mechanizačních prostředků v prostoru meziřadí zejména s důrazem na vlhkostní poměry v půdním prostředí.
- Sledování a hodnocení vlivu organické hmoty zapravené do půdního profilu, případně dalších druhů krycích materiálů využívaných k ochraně půdního povrchu.
- Sledování vlivu a dopadů při využívání hloubkových kypřičů a rýčových pluhů s důrazem na kvantifikaci agrotechnických přínosů.

PRACOVNÍ SKUPINA PŮDA A VODA V PŮDĚ A KRAJINĚ

Doporučení k ochraně půdy a vody v krajině:

- Povinnost zapravování organické hmoty do půdy min. každý druhý rok.
- Dodržování osevních postupů se zařazováním jetelovin jako zlepšující plodiny.
- Dodržování protierozních půdoochranných technologií.
- Sankcionování nedodržení zásad půdoochranného hospodaření.
- Kontrola kvality půdního prostředí v problémových oblastech.
- Zabránění zastavování zemědělské půdy, včetně betonářské a přehradářské lobby.
- Zachování produkčních i mimo-produkčních funkcí půdy musí být strategickým zájmem státu.

Témata, na která je nutné obrátit pozornost resortního výzkumu v dané oblasti:

Závlahy

- Optimalizace výběru závlahy pro konkrétní lokalitu a zemědělský podnik.
- - Uplatňovat a podporovat vodu šetřící technologie závlah.
- Systémy pro kontroly odebraného množství závlahové vody.

- Závlaha pro nezemědělské účely (šetřící vodu, prodlužující koloběh vody, zlepšující jakost povrchových vod atd.) školkařské výpěstky, parky, trávníky, krmiva atd..
- Moderní metody řízení závlah, založené na moderních systémech sběru dat a jejich komplexním vyhodnocení.
- Použití metod DPZ (družice, drony) pro real-time a plošné odvozování závlahových dávek plodin v podmínkách ČR pro optimalizaci a efektivní řízení závlah.
- Možnosti použití bezdrátového přenosu dat (např. nově Internet věci) o časoprostorové dynamice vody v půdě pro účely optimalizace závlah.
- Energeticky šetrné způsoby závlah, převodů a rozvodů závlahové vody (náhony, gravitační trubní převody vod).
- Zlepšení a zefektivnění hospodaření s vodou na zavlažovaném pozemku.
- Využití všech dostupných alternativních zdrojů vod pro závlahu.
- Alternativní zásobní objemy pro následné využití akumulovaných vod k závlaze.

Ochrana půdy

- Retenční schopnost půd.
- Environmentální hodnota půdy.
- Jednotlivé funkce půdy.
- Ochrana půdy s dopadem do legislativy.
- Oceňování půdy, jak environmentální tak tržní hodnoty.

Půdoochranné technologie

- Zavedení půdoochranných technologií do trvalých kultur (chmelnice, vinice, sady).
- Vývoj nových půdoochranných technologií pro problematiku plodiny, které nejsou dosud uspokojivě zvládnuty.
- Některé půdoochranné technologie jsou založeny na desikaci mezplodin a předplodin (pokud nepřemrznou). Vzhledem k očekávanému omezení aplikace glyfosátu je nezbytné zahájit vývoj jakým šetrným způsobem mezplodiny umrtvit, aby stále plnily protierozní efekt. Určitou výzvou je aplikace mobilních technických protierozních prvků, které jsou v zahraničí hojně využívány.

Odvodnění zemědělských půd

Budoucí aplikovaný výzkum se musí ubírat dvěma hlavními směry:

- hydrologicko-experimentálním
- socioekonomickým

- Kvantifikovat roli odvodňovacích systémů ve změněných klimatických a hospodářských podmínkách (vztah k hydrologickým extrémům, podpora zemědělství, vliv na složky životního prostředí, jejich pozitivní i negativní funkce) = experimentální výzkum.
- Realizovat inovace technologií a posoudit jejich efektivitu = experimentální výzkum.
- Ekonomická efektivita údržby, oprav, rekonstrukcí a modernizací stavby odvodnění v různých variantách provedení: od jednoúčelových pro vícefunkční, ve variantách zemědělsko-výrobních a klimatických oblastí atd. = experimentální nebo socioekonomický výzkum.
- Totéž z pohledu ekosystémových služeb při využití stávajících staveb, při změnách jejich funkce, využití za účelem stabilizace environmentálních cílů, případně úplné či částečné rušení staveb = experimentální nebo socioekonomický výzkum.

Znečišťování vod a ochrana vodních zdrojů

- Posílení odolnosti a rozvoje vodních zdrojů.
- Zemědělství jako nástroj ochrany množství a jakosti vody a ochrany půdy.
- Obnovit přirozený vodní režim krajiny.
- Principy zodpovědného hospodaření s vodou napříč sektory.

Větrné eroze

- Potřeba navrátit do krajiny rozptýlenou a liniovou vegetaci jako významný krajinnotvorný a ekostabilizující prvek.
- Účinným nástrojem k reálné implementaci všech řešení mohou být zejména pozemkové úpravy, které formou optimálního uspořádání pozemků a vymezení jejich funkcí (orná půda, trvalá vegetace, trvalé travní porosty, stavby typu vodohospodářských, protierozních a ekologických opatření) zápisem do katastru nemovitostí stabilizují management hospodaření v zemědělské krajině.
- Vlastnické vztahy komplikují údržbu, rekonstrukci a zakládání nových ekostabilizujících prvků typu větrolamy, biokoridory – třeba vyřešit.

Vodní eroze

- Vliv klimatické změny a extrémních klimatických událostí na erozi resp.

protierozní účinnost navržených opatření.

- Mapování a monitoring výskytu půdního typu koluvizem (půdní typ vzniklý akumulací erodovaného materiálu).
- Monitoring správného vymezení oblastí MEO, SEO.
- Podpora výzkumu nových protierozních opatření.
- Podpora aplikace statkových hnojiv na erozně ohrožené pozemky.

Hospodaření na půdě

- Zvýšení podílu zapojeného vegetačního krytu a minimalizace podílu a doby, po kterou zůstává půda bez vegetace.
- Zlepšení půdní struktury a obnova biologické oživenosti půdy.
- Obnova malého koloběhu vody, na kterém se aktivně podílí především vegetace.
- Zajištění nepřetržité činnosti půdních organismů, které rozkládají organickou hmotu, čímž zpřístupňují pro rostliny potřebné živiny. Zároveň tato biologická složka půdy zajišťuje optimální pórovitost půdy, do půdy pak snadno pronikají kořeny rostlin, voda a plyny.
- Zlepšení půdní úrodnosti vytvářením vhodných podmínek pro činnost půdních organismů a tedy na ověřování inovativních způsobů zemědělského hospodaření, které jsou schopny zajistit dosažení dobrých výnosů bez aplikace minerálních hnojiv a pesticidů, jež biologické oživení půdy ničí a tím i výrazně zhoršuje infiltraci vody do půdy a její retenci v půdě.

Pěstování peckovin, zejména slivoní a třešní

- Hodnocení nových odrůd z hledis-

ka růstu, plodnosti a odolnosti proti hlavním chorobám a škůdcům.

- Porovnávání vlivu různých podnoží na růst stromů, jejich plodnost a celkovou vitalitu.
- Testování afinity podnoží s novými i již zavedenými odrůdami a předávání těchto poznatků do praxe.
- Šlechtění podnoží slabě rostoucích, které umožní pěstovat stromy menších rozměrů a v hustším sponu.
- Hodnocení podnoží z hlediska odolnosti vůči suchu a únavě půdy, jejich mrazuvzdornosti a kotvicí schopnosti v půdě.

PRACOVNÍ SKUPINA ROSTLINNÁ PRODUKCE, BIODIVERZITA, KLIMATICKÉ ZMĚNY

Témata, na která je nutné obrátit pozornost resortního výzkumu v dané oblasti:

Pícninářství

- Adaptace celého systému výroby píce na podmínky sucha.
- Hledání alternativních druhů k produkci píce a intenzivní šlechtění stávajících.
- Využití precizního zemědělství k optimalizaci organizace výroby píce.
- Metody polního monitoringu kvality píce pro operativní rozhodování v praxi.
- Zlepšení využití objemných krmiv přežvýkavci.

Technologie pěstování plodin

- Problematika šíření nových druhů plevelů a rezistence.
- Udržení biodiverzity v produkčních oblastech.

- Optimální využití přírodních zdrojů.
- Ekonomika pícnin na orné půdě a TTP
- Zlepšení nevyhovujícího stavu z pohledu množství a kvality vyprodukované hmoty (píce).
- Ozdravování jetelotravních porostů a nových technologií, které umožní efektivně využít jejich potenciál v rámci utváření krajiny.
- Nové odrůdy pícnin, které by byly vhodné do suchých oblastí v rámci pěstování na území celé České republiky.
- Monitoring nových technických možností - zlepšení organizačních, legislativních, pratotechnických aktivit.

Ochrana rostlin

- Je nezbytné hledat nové látky s novými mechanismy účinku bez vedlejších negativních dopadů na zdraví člověka či zcela nové přístupy ochrany rostlin.
- Odstranění nesouladu při zajištění trvalé udržitelnosti systémů hospodaření v důsledku uplatňování priority krátkodobých ekonomických zájmů.
- Důsledně monitorovat nárůst škod působených nadměrným používáním pesticidů z hlediska bezpečnosti potravin, životního prostředí a zdraví člověka (rezidua pesticidů v půdě, vodě a potravinách).
- Sledovat změny ve spektru škodlivých organismů a nárůst jejich hospodářské škodlivosti v důsledku klimatických změn.
- V základním i aplikovaném výzkumu zaměřit pozornost k porozumění biologických procesů na molekulární úrovni (interakce patogen-hostitel).

Ochrana agrobiodiverzity

- Mapování a ochrana genofundu krajových odrůd pěstovaných plodin a plemen hospodářských zvířat.
- Mapování výskytu ohrožených druhů plevelů.
- Metody ochrany plodin proti škodlivým organismům, které nemají negativní vliv na necílové druhy.
- Možnosti podpory ohrožených skupin bezobratlých i obratlovců na zemědělské půdě.

Choroby a škůdci řepky

- Řešit otázku živočišných škůdců za podmínek rezistence některých druhů k insekticidům a zákazu insekticidního moření osiva neonikotinoidy
- Řešit problém vyselektovaných

plevelů, jejichž likvidace, nebo alespoň potlačení je v ozimé řepce obtížné a někdy i nemožné

- Řešit otázku houbových patogenů, které formou sklerocií, nebo mikrosklerocií přetrvávají v půdě několik let a stávají se tak pro podniky vysokým podílem řepky v osevním sledu limitujícím faktorem jejího pěstování. Jde hlavně o Sclerotinia sclerotiorum a Verticillium sp.
- Ovocnářská produkce
- Podpoření zavádění nových technologií do ovocnářství.
- Podpora opatření týkajících se klimatických změn a extrémů počasí (sucho, jarní mrazy, invazivní škůdci a nemoci).
- Podpora šlechtění odolnějších odrůd s adaptací ke změně přírodních podmínek a se zlepšenou kvalitou plodů s ohledem na výnosové parametry a nutriční vlastnosti.
- Podpora výzkumu technologií s dopadem na zvýšení efektivity produkce ovoce.
- Podpora výzkumu ochranných opatření proti šíření patogenních organismů.

Změny klimatu a jejího dopadu na ovocné sady

- Nové technologie pěstování ovocných stromů k potlačení negativních účinků klimatických změn.
- Výběr stávajících odrůdy a šlechtě-

ní nových odrůd ovocných stromů dobře snášející suchu a vysoké teploty.

- Environmentální podmínky mikroklimatu a makroklimatu vedoucí k výběru vhodné půdy pro ovocné sady.
- Období dormance (suma nízkých teplot nutná pro odbourání inhibičních látek a začátek kvetení),
- Nové technologie pěstování v bezpůdním prostředí.
- Možnosti a způsoby zadržení vody ve výsadbách ovocných druhů.
- Efektivní využívání vody.
- Zpomalení povrchového odtoku a snížení eroze půdy ve výsadbách.
- Prodloužení skladovatelnosti ovocných plodů.

Význam a výskyt významných obsahových látek s antioxidační aktivitou v ovoci

- Výzkum v oblasti výskytu významných obsahových látek v různých druzích ovoce a jejich identifikace.
- Uchovatelnost významných obsahových látek s antioxidační aktivitou v rámci zpracování a skladování ovocných druhů.
- Přenos významných antioxidačních látek v rámci genetického křížení.
- Studium metabolických drah antioxidačních látek v lidském organismu.

Veronika HLAVÁČKOVÁ

Příspěvek na penzijní připojištění

Musí zaměstnavatel dodržet minimální výši příspěvku na penzijní připojištění/doplňkové penzijní spoření a soukromé životní pojištění dle Kolektivní smlouvy vyššího stupně?

Pokud se na zaměstnavatele vztahuje Kolektivní smlouva VS a je pro něho závazná, pak ano, tj. musí její sjednaný obsah plně respektovat. Uvedené vyplývá z ustanovení § 25 ZP. Koncem ledna tohoto roku rozhodlo Ministerstvo práce a sociálních

věcí o rozšíření závaznosti Kolektivní smlouvy VS. Toto rozhodnutí bude vyhlášeno sdělením ministerstva ve Sbírce zákonů. Co se týče minimální výše příspěvku – podniková kolektivní smlouva nesmí upravovat práva z pracovněprávních vztahů zaměst-

nanců v menším rozsahu, než kolektivní smlouva vyššího stupně, jinak je v této části neplatná. Jinými slovy, v podnikové kolektivní smlouvě nemůže být sjednána nižší minimální výše příspěvku, ale pochopitelně může být sjednána vyšší.

Vyplacení pachtovného spoluvlastníkům

Náš podnik užívá na základě nájemní smlouvy pozemek, který je ve spoluvlastnictví dvou příbuzných - jeden vlastní 2/3 a druhý 1/3. Nájemné si vyzvedávají osobně v kanceláři, přičemž jeho výše vychází z velikosti podílů. Nyní menší spoluvlastník přišel s požadavkem, abychom mu vyplatili celou výši nájemného za celý pozemek a tvrdí, že na to má nárok. Jeho požadavek nám připadá absurdní. Co když druhý, většinový spoluvlastník bude rovněž požadovat nájemné?

I když se Vám jeví požadavek jako absurdní, je v souladu se zákonem. Z dotazu není zcela patrné, zda jde o vztah vzniklý před 1.1.2014 či později - vztah ale označujete jako nájemní, takže usuzuji, že ano. V tomto případě to však nemá zásadní význam, neboť v této věci je právní úprava shodná. Dle ustanovení § 139 odst. 1 "starého" OZ z právních úkonů týkajících se

společné věci jsou oprávnění a povinnosti všichni spoluvlastníci společně a nerozdílně. Dle § 513 je-li dlužník vázán ke stejnému plnění několika věřitelům, kteří jsou vůči němu oprávněni společně a nerozdílně, může kdokoli z věřitelů žádat celé plnění a dlužník je povinen splnit v celém rozsahu tomu, kdo o plnění požádá první. Dle navazujícího ustanovení § 514 splní-li dluž-

ník celý závazek jednomu z věřitelů, kteří jsou vůči němu oprávněni společně a nerozdílně, nemohou již ostatní od něj nic žádat - v daném případě jde o princip solidarity podílových spoluvlastníků. Splněním prvním se zproští dlužník závazku vůči všem. Obdobnou úpravu má i "nový" OZ - ustanovení § 1127 a § 1877.

Mzdové tarify

Zaměstnanci si stěžují, že jejich mzdové tarify neodpovídají svojí výši tarifům, které stanoví nařízení vlády o minimální mzdě a nejnižších úrovních zaručené mzdy. Argumentují tím, že kolektivní smlouva nemůže mzdové a platové otázky upravovat pro zaměstnance méně výhodně, než stanoví zákon a nařízení vlády a požadují rozdíl doplatit. Náš mzdový předpis však respektuje Kolektivní smlouvu vyššího stupně na rok 2019. Co je tedy správné ?

zaměstnanci, kteří si v této věci stěžují, nemají pravdu, jinými slovy, mzdový předpis vaší firmy, vycházející z Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2019 je v dotazované záležitosti v souladu se zákonem. Daný problém se týká tzv. "zaručené mzdy", kterou upravuje zákoník práce v ustanovení § 112.

V odstavci 2 tohoto ustanovení se uvádí, že "nejnižší úroveň zaručené mzdy a podmínky pro její poskytování zaměstnancům, jejichž mzda není sjednána v kolektivní smlouvě, a pro zaměstnance, kterým se za práci poskytuje plat, stanoví vláda nařízením, a to zpravidla s účinností od počátku kalendářního roku

.....". Z uvedeného vyplývá, že v případě, jsou-li mzdové otázky zaměstnanců v konkrétních případech upraveny kolektivní smlouvou, úroveň zaručené mzdy stanovená každoročně nařízením vlády se na ně nevztahuje. Pochopitelně uvedené se netýká minimální mzdy, která je závazná vždy a pro každého.

Zpráva auditora

K 1. 1. 2019 nabyla účinnosti vyhláška č. 297/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 390/2015 Sb., o způsobu vedení evidence seznamu výrobců s hlavním předmětem činnosti zemědělské výroby. Vyhláška uvádí, že pokud se výnosy zemědělského podniku v součtu za poslední uzavřené období ze zemědělské výroby podílí na celkových výnosech z podnikání více než 50 %, musí být tato skutečnost prokázána zprávou auditora. Ta musí být předložena na MZe do 30. 6. Týče se tato povinnost také zemědělských družstev?

Jedná se o velmi častý dotaz. Vyhláška č. 297/2018 Sb., kterou byla novelizována vyhláška č. 390/2015 Sb., o způsobu určení hlavního předmětu činnosti zemědělská výroba se

týká zákona č. 365/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, tedy subjektů, které využívají výjimek dle ustanovení § 4, 6 a 24 tohoto zákona. Konkrétně jde o povinnost

akciových společností mít výlučně zaknihované akcie a využití výjimek z této povinnosti. Tedy není.

PRÁVNÍ ODDĚLENÍ ZŠČR

Zveme vás k návštěvě
naší expozice, kde vám
poradíme i jednodušší
způsob, jak chránit
vaše chovy

**NÁRODNÍ VÝSTAVA
HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT 2019
12.–15. 5. 2019
Výstaviště Brno, Pavilon P**

Najdete u nás **komplexní informace** z oblasti
pojištění rostlinné a živočišné výroby a zároveň
si můžete zasoutěžit o náradí značky Fiskars.

Těšíme se na vás!

SOUTĚŽ O NÁŘADÍ FISKARS

 **ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**